

Christos Voskrese!

Drahí čitatelia, v mene celej redakcie Istiny by sme Vám všetkým chceli popriať radosné a Bohom požehnané sviatky Christovho Vzkriesenia! Želáme Vám veľa Božej bláhodate, duchovnej radosti, rodinnej pohody a hlavne, aby radosť z tohto sviatku pretrvala vo Vašich srdciach čo najdlhšie.

S láskou redakcia Istiny

Christos voskres!

*Ťivko to radosty!
Z hlbokoj noči do svitla
Verjba do bahňatok rozkviitla
Iz Božoj milosty*

*Jaka to nad'ija!
Ptašata k peršomu promiňu
Ščebečuť nebesnu novynu
V anhelskych arijach*

*Ľubov premicna
Iz chresta znesena do svita
Do rizoch najbilšych zavjta
Na viky vična*

*Spasiňa dnesj
zjavyla presvjata nedil'a
zo vs'jtykych nedil' premila
Christos voskres!*

Autorka básne Ľudmila Šandalová

PRAVOSLAVIÁDKA

V sobotu 23. marca, pred Nedeľou Pravoslávia, sa v Košiciach uskutočnila už tradičná športová akcia pre deti "Pravoslaviádka". Sme veľmi radi, že medzi nás prišli nielen Košičania, ale aj deti zo Sobraniec, Bardejova, Sloviniek a iných kútov Slovenska, spolu s otcami duchovnými a matuškami. Pre menšie deti boli pripravené rôzne stanovišťa, starší si zmerali sily v športových disciplínach. Nechýbalo ani chutné pôstne občerstvenie a na záver si deti za skvelé výkony zaslúžili aj vecné odmeny. Ďakujeme Hospodu Bohu za tento požehnaný deň a tešíme sa na ďalšie akcie, ktoré nás čakajú.

mládežníci BPM Košice

NAHRÁVANIE PIESNE VIRA VIČNA

„Matuško, našov jem na interneti krásnu pesničku, by sme mohli po Liturgii zaspivati, jem prinis aj slová. Šak kid' ju tam spivajut, ta aj my možeme“... vraví mi náš veriaci s papierom v ruke :-). A takýmto spôsobom som sa pred pár rokmi stretla s pesničkou s názvom Vira vična. Pútavá melódia, profesionálne hlasy, pekný videoklip a čo je najdôležitejšie - hlboké duchovné slová - to všetko sa spája v tejto piesni.

Pomaly sa začala spievať po bohoslužbách v chrámoch, veriaci si ju spievali aj doma či na rôznych duchovných akciách a dokonca som ju počula aj na našich pútiach. No pred nejakým časom v našom zbore Andreja Prvozvaného padol taký návrh, že by sme ju mohli zaspievať a nahráť aj my. Naša dirigentka prišla s nápadom, aby sa to uskutočnilo v pravoslávnom chráme vo Svetliciach, kde už, bohužiaľ, nie je až tak veľa pravoslávnych. Takýmto spôsobom sme chceli otcovi Pavlenkovi pomôcť túto cerkovku viac dostať do povedomia medzi našich veriacich. Pretože vďaka otcovi sa tu z času na čas slúžia bohoslužby. Možno sa nájde niekto, kto sa ulúťostí nad jej stavom a pomôže ju zveľadiť, lebo tento chrám má krásne historické pozadie.

Otec Pavlenko mi povedal zaujímavosť: „Náš svetlický chrám má veľa spoločného s ladomirským monastierom. Vzadu za chrámom je pochovaný otec Vasilij Ptaščuk, ktorý bol stavbyvedúci monastiera v Ladomirovej. Pred 90 rokmi tu ladomírski mnísi podarovali jednu z kópií Počajevskej ikony. Dokonca časti ikonostasu rozpisoval jeden mních z ich monastiera. Otec Vasilij tu krstil Židov a tým ich ochránil pred deportáciami. Zachránil ich vyše 600. Každoročne sa na sviatok Počajevskej ikony koná vsenočné bdenie len pri sviečkach, keďže tu nie je elektrina... Je to krásne miesto, ťažko ho slovami opísať.“ A tak v našom zbere začalo obdobie intenzívnych skúšok a vylepšovania chýb.

Samotné nahrávanie sa uskutočnilo 4. 1. 2024. V ten deň v chráme aspoň na chvíľu zaznela modlitba, v ikonách sa odrážalo svetlo zapálených sviečok, ľudská duša tu pookriala. Hoci som sa nemohla nahrávania zúčastniť, som veľmi vďačná Bohu, že sa to nakoniec podarilo. Vznikla nahrávka, z ktorej ja osobne cítim veľký zápal našich zboristov pre Boha, ktorí sa Ho aj takýmto spôsobom snažia osláviť. Pevne verím, že táto nahrávka prináša radosť a nádej, že hoci nás pravoslávnych nie je na Slovensku veľa, no sme, existujeme, pracujeme a obetujeme. Obetujeme sa každý svojím spôsobom a každý svojou mierou. Aj keď nie sme vo väčšine, nebojíme sa. Veď samotný Christos nás povzbudzuje slovami apoštola Lukáša v Evanjeliu – „*Neboj sa, maličké stádo, lebo sa zapáčilo vášmu Otcovi dať vám kráľovstvo.*“ (Lk 12, 32).

Videoklip vyšiel na Youtube v Prvú nedeľu Veľkého pôstu, ktorá je zasvätená víťazstvu Pravoslávia. Je to veľmi symbolické, pretože aj v dnešných časoch musíme bojovať. A o čo? O čistotu viery! Viery večnej, viery starej, našej viery pravoslávnej...

V prvom rade vďaka patrí nášmu Hospodu Bohu, Ktorý je k nám milostivý už od vzniku zboru. Ďalej ďakujeme správcovi otcovi Pavlenkovi, ktorý nám s veľkou ochotou a radosťou poskytol priestor. Taktiež vzdávam hold našej dirigentke Michale a zboristom, ktorí odvedli perfektnú prácu a v neposlednom rade aj zvukárovi pánovi Dušanovi Pulkovi, a kameramanovi pánovi Milanovi Durňakovi.

Náš zbor čaká 15. výročie a niečo pre Vás chystáme. Zotrvajte v napätí - máte sa na čo tešiť. :)

PRVÝ VŠEOBECNÝ SNEM

Cisár Konštantín hodnotil spor medzi presbyterom Áriom a biskupom ako vec osobnú. Obidvoch žiadal v liste, ktorý poslal po svojom dôverníkovi, aby sa zmierili a zanechali svoje nezhody: „*Vráťte mi jasné dni a pokojné noci! Dajte mi možnosť tešiť sa radostami života, dajte mi možnosť cestovať na Východ k vám, do Alexandrie...*“ písal cisár.

Cisárov dôverník Hossios však nebol úspešný vo svojej misii v Alexandrii. Nebol úspešný ani v druhej veci, ktorú mal preskúmať, totiž jednotného svätenia Paschy. Vtedy prikrčil cisár k zvolaniu cirkevného snemu. Každému biskupovi prišla pozvánka od cisára, keďže Cirkev sama nemala také centrum, z ktorého by sa mohli organizovať spoločné záležitosti. To je dôkazom, že rímsky pápež nebol hlavou, ani

koordinátorom cirkevného života. Koncom mája roku 325 sa začali schádzať biskupi do Nicei, cestujúci štátnou poštou a finančne zabezpečení zo štátnej pokladnice. Väčšinu biskupov, ktorí sa dostavili, boli z východnej časti ríše, zo západu pricestovali iba predstavitelia rímskeho biskupa Silvestra. Všetkých účastníkov zo západu bolo sedem. Ako celkový počet účastníkov, sa tradične uvádza 318. Protokoly snemu sa nezachovali, len 20 kánonických pravidiel, ktoré vošli do pravoslávneho kánonického kódexu, symbol viery a neúplné zoznamy biskupov - účastníkov.

Na tomto sneme sa nezúčastnili všetci biskupi, ale všeobecnosť snemu nespočíva v početnej úplnosti, ale v jeho význame. Pokiaľ by sme mali rozdeliť účastníkov snemu podľa teologického vzdelania, tak by vznikli tri skupiny.

V prvej skupine by boli v pravom slova zmysle teologickí učenci.

V druhej skupine by boli biskupi, ktorí síce neprešli bohosloveckou školou, ale počas svojho biskupského slúženia si osvojili bohoslovecké názory starej Origenovej školy.

V tretej a zároveň tej najpočetnejšej skupine boli Otcovia, ktorí mali v bohosloveckom zmysle len málo vzdelania. Stali sa pastiermi Christovho stáda pre svoju hlbokú zbožnosť a cnostný život. Mená mnohých žiarili v kresťanstve príkladom asketickej zdržanlivosti, vyznávačstva a statočnosti za posledných prenasledovaní.

V dogmatických názoroch vo vzťahu k Áriovmu problému by sme tiež našli rozdielne postoje medzi Otcami.

Prvú skupinu tvorili zásadní odporcovia ariánskej doktríny, prísne pravoslávni teológovia.

Druhú skupinu zas tvorili zásadní stúpenci Ária.

Tretiu skupinu tvorili biskupi, ktorí síce nesúhlasili s krajnosťami ariánskej dogmatiky, ale nevideli v nej nič mimoriadne nebezpečné pre Cirkev.

Otvorenie snemu bolo neobyčajne slávnostné. Samotný imperátor Konštantín Veľký vyšiel, oblečený v regáliách, odznakoch svojej moci, k biskupom, na ktorých to urobilo veľký dojem. Keďže dovtedy tristo rokov poznala Cirkev rímskych vladárov zväčša len ako nepriateľov a prenasledovateľov Cirkvi. Cisár poctil Otcov tým, že im dal pokyn, aby si sadli, iba potom sa posadil sám. Euzébios Cézarejský vystúpil s uvítanou rečou. Cisár odpovedal oficiálne latinsky, ale potom sa začal obracať k snemu po grécky a odovzdal riadenie predsedom.

Potom pristúpili k otázkam viery. Euzébios Nikomédsky najprv predložil vyznanie viery v ariánskom duchu. Ešte keď čítal, ozývali sa zo všetkých strán výkriky pohoršenia. Veľmi rýchlo, zdrvuujúcou väčšinou hlasov odsúdili Otcovia ariánsky symbol a roztrhali zvitok, z ktorého Euzébios čítal.

S rečami oficiálne vystupovali len biskupi, reprezentanti Cirkvi. Presbyteri a diakoni mohli vystupovať iba ako poradcovia, informátori, keď bolo treba si overiť niektoré dogmatické, alebo historické údaje, čiže fungovali iba ako experti. Motivované reči boli výsadou biskupov. Jeden z takýchto expertov, bol Atanáž Veľký, diakon alexandrijského biskupa Alexandra.

Ariánstvo bolo teda smerom odmietnuté, ale odmietnuť neznamená ešte prekonať a vyvrátiť. Keď Otcovia pristúpili k vypracovaniu pozitívneho vieroučenia, ukázali sa nepredvídané ťažkosti.

Peter Bobak

VELKÝ PŮST A JEHO VÝZNAM PRE NÁS DUCHOVNÝ ŽIVOT

Keď sa človek vyberá na cestu, musí vedieť, kam ide a kam smeruje. Tak je to aj s Veľkým pôstom. Veľký pôst je predovšetkým duchovnou cestou, ktorej cieľom je Pascha, Voskresenjeje. V živote Cirkvi, ako aj v bežnom živote, sa stretávame s obdobiami, ktoré vyžadujú od nás väčšiu pozornosť a pripravenosť. Príprava je niekedy dlhá a namáhavá a potrebuje nielen silu, ale aj odhodlanosť a sebadôveru. Keď chceme dosiahnuť v niečom úspech, napr. v škole, športe, či v súťaži akéhokoľvek druhu, musíme veľa cvičiť a trénovať, aby sa náš úspech dostavil. Nič, čo ľahko nadobúdame, nemá dlhotrvajúci efekt. Rovnako je to v našom duchovnom, bohoslužobnom a liturgickom živote. Teraz je obdobie a čas Veľkého pôstu, ktorý je v určitom zmysle našou skúškou. Táto skúška nás má preveriť, či sme ochotní zaprieť samého seba a pokúsiť sa tú namáhavú púť pôstneho obdobia vytrvať. Tu si treba položiť otázku, čo je to pôst a aký má význam pre nás veriacich kresťanov.

Pôst je predovšetkým skúškou našej vôle a našej mysle. Je to zrieknutie sa toho, čo nás odvádza od Boha. Vo Svätom Písme sa pôst často spája so zdržanlivosťou v jedle, ale hlavná úloha pôstu spočíva nielen v obmedzení jedla, ale v tom, aby nám pomohol odpútať sa, ako hovorí svätý apoštol Pavol, od pozemských starostí a prejsť od smrti do života večného (Rim 8, 6). Pôst je teda snaha zmeniť zmýšľanie, upriamiť ho na duchovné veci. Zmienky o pôste nachádzame vo Svätom Písme tak v Starom Zákone, ako aj v Novom Zákone.

Jeho skutočný význam nám poodhaľuje náš Spasiteľ Isus Christos, keď sa chystá vykročiť na svoju mesiášsku cestu. Čas strávený v púšti je časom prípravy a prvého víťazstva nad pokušeniami. Pôst sa tak stáva mobilizáciou síl, ale aj skutočnou skúškou odhodlanosti, ktorú potreboval nielen náš Spasiteľ, ale predovšetkým my sami pre seba a kvôli sebe. Pôst je cesta k pokániu. Je to cesta, ktorá má jasný cieľ, no je veľmi ťažké udržať sa na nej. Pre každého z nás je pôst presne taký ťažký, ako sme hriešni a ako my sami pristupujeme k pokániu a svätej tajine Eucharistie. Aj o tom častokrát čítame vo Svätom Písme. Spomeňme si na Mojžiša a jeho prosbu o odpustenie hriechov Židom, Izaiáša, Jeremiáša, Daniela, Zachariáša, ale aj novozákonného proroka svätého Jána Krstiteľa, apoštolov a svätých Otcov. Každý z nich spája pôst s potrebou pokánia a očistenia tela a duše. Skutočný pôst sa nachádza v tesnej spätosti s modlitbou.

Okrem veľmi dôležitej zdržanlivosti od jedál však v pôste netreba zabúdať ani na vyššie spomenutú modlitbu a práve tá je v pravoslávnych chrámoch teraz naozaj veľmi bohatá. Bohoslužby sú zdĺhavejšie, plné pokánia, klaňania sa, čítania žalmov a sú značne zmenené. Cítíme a počujeme, že slúženie a modlitby sú smutnejšie, tichšie. Uvedomujeme si silu a význam týchto modlitieb, ktoré v nás prebúdzajú aj to, aby sme sa v tomto období viac venovali modlitbe a bojovali so svojimi vášňami a pokušeniami. Slúžia sa aj

niektoré bohoslužby typické len pre Veľký pôst, ako je napr. Liturgia vopred posvätených Darov, Kánon svätého Andreja Krétskeho a ďalšie. Celým Veľkým pôstom nás na každej bohoslužbe bude sprevádzať kajúcna modlitba svätého Efréma Sýrskeho s poklonami.

Skúsenosti posledných rokov svedčia o tom, že dnešný človek potrebuje omnoho viac povzbudenie k tomu, aby robil správne veci a robil ich správne. Preto Cirkev veľmi rozumne, cez svojich verných, upravila obdobie Veľkého pôstu tak, aby sa každý mohol náležite pripraviť a dostať také povzbudenie, ktoré by ho nadchlo pre postenie a s ním spojenú námahu. Svätí Otcovia ustanovili už niekoľko týždňov pred začiatkom Veľkého pôstu prípravné nedele, ktorými sa človek pripraví k Veľkému pôstu. Je potrebná túžba po Bohu (nedeľa Zakcheja), potrebné je pochopiť, čo je skutočná modlitba (nedeľa mýtnika a farizeja), čo je skutočné pokánie (nedeľa zblúdilého, mánotratného syna), potrebné je uvedomiť si podľa čoho bude Christos súdiť, keď opäť príde na tento svet (nedeľa o poslednom súde tzv. mäso-pustná), aj kvôli čomu bol človek vyhnaný z raja (kvôli nezdržanlivosti nedeľa o vyhnaní prarodičov z raja tzv. syropustná).

Počas týchto nediel v každom pravoslávnom chráme znejú z úst kňazov kázne, ktoré vysvetľujú ľuďom ako sa pripraviť na Veľký pôst a v čom je jeho zmysel. Keď chceme mať silnú vieru, nestačí nám iba odvolávať sa na Christa. Svätí Otcovia často prirovnávajú pôst a modlitbu ku dvom krídlam, ktoré nám pomáhajú dosiahnuť silnú vieru. Kým modlitba upriamuje naše myšlienky na Boha, pôst pomáha zbaviť sa iných myšlienok, ktoré tomu môžu prekážať. Preto samotný pôst a modlitba oddelene nemajú ten význam, aký tvoria spolu. Hoci pôst nespočíva iba v obmedzení jedenia potravy, práve v tejto oblasti často vznikajú nepochopenia. Skreslený pohľad na pôst spôsobuje to, že sa hľadajú skôr zápory ako klady jeho účinku.

Čas Veľkého pôstu je časom prebývania v neustálej modlitbe, zdržanlivosti, časom očistenia tela a duše, časom, keď dávame almužnu, keď sa viac ako po iné dni zamýšľame nad našim duchovným životom. Preto sa svätí Otcovia pred akýmkoľvek vážnym rozhodnutím nielen modlili, ale aj postili. O tom, že pôst je radosť a víťazstvo, hovorí Spasiteľ vo svojom evanjeliu, keď nám poukazuje, ako sa máme postiť (Mt 6, 16 - 18). Tieto slová Christa môžu byť dobrým príkladom tomu, ako má skutočný pôst vyzeráť.

Každý z nás má svoj vlastný pôst. Niekomu sa darí postiť sa viac a niekomu menej. Snažme sa, ale zo všetkých síl bratia a sestry postiť sa tak, ako nám dovoľí náš zdravotný stav a naše telo a o to viac sa potom prejaví naša radosť, keď v chráme spoločnou modlitbou a svätou tajinou Eucharistie, oslávim Svetlé Christovo Voskresenje.

Mgr. Daniel Havaj

Zdroje: pcpresov.sk; azbyka.ru; SCHMEMANN, Alexander. Veľký pôst. **Foto:** bogoslov.ru; stsl.ru

ZÁKON SVÄTÝ PORFIRIJ KAVSOKALYVITA

Vždy ma zaujímala kontroverzná otázka vzťahu lásky a sily. Na jednej strane máme lásku, tak ako ju učil a ukazoval vo svojom živote Isus Christos a každý svätý človek Boží, a na druhej strane - rozličné vzťahy, či už medzi ľuďmi, ale aj medzi štátmi, ktoré boli vytvorené na základe sily.

Opýtal som sa starca, čo si o tom myslí. Odpovedal mi: „Všetko je oveľa zložitejšie,“ a vyrozprával mi jedno podobstvo: „Kedysi dávno bol v horách jeden monastier. Mnísi na tomto mieste žili mierumilovne a pokojne. Ale raz sa cez monastierske múry dostala dovnútra zbojnícka družina. Tváre zbojníkov boli nelútostné: vošli do chrámu a ataman chcel vidieť igumena. Ale igumen sa neponáhľal. Poprosil atamana trochu počkať a sám si kľakol na kolená pred svätým prestolom a začal sa vrúcne modliť. Bohu o tom, aby ho zachránil pred hroziacim nebezpečenstvom. Ataman si medzitým prezeral chrámové fresky. Bol divochom a upútalo ho vyobrazenie Strašného súdu a zvlášť strach vzbudzujúci drak, ktorý chrlil oheň z otvorenej tlamy a požíral odsúdených na muky. V tej chvíli vyšiel z oltárnej časti otec igumen. Keď ho ataman uvidel, povedal mu:

- Okamžite mi vydaj všetky monastierske poklady, inak všetkých podrežeme.

Ale najprv chcem, aby si mi vysvetlil, čo je tu vyobrazené.

Igumen, ktorý sa vnútorne neustále modlil, vysvetlil zbojníkovi, že na jednej polovici fresky je vyobrazený Isus Christos, ktorý berie so sebou do raja spravodlivých, a na druhej strane je diabol, drak, požírajúci uprostred pekelného plameňa hriešnikov.

- A kto sú títo hriešnici? - opäť sa opýtal ataman.

Igumen odpovedal:

- To sú tí ľudia, ktorí kradnú, zabíjajú, kľajú, zneuctujú ženy... To sú tí ľudia, ktorí robia akékoľvek zlo...

- To znamená, - prerušil starca rozrušený zbojník, - že aj ja pôjdem do pekla?

- Vidí sa mi, - odpovedal mu starec, - že tam smeruješ sám.

- A je možné sa vyhnúť mukám?

- Áno.

- Ako?

- Oľutuj všetky svoje hriechy, vyspovedaj sa, prijmi Telo a Krv Christa a začni žiť duchovným asketickým životom, aby si sa vyhýbal zlu a konal dobro.

- Kde môžem toto všetko urobiť?

- Tu, v monastieri.

Keď to ataman počul, prudko sa otočil k svojej družine zbojníkov a povedal im:

- Zostávam tu.

Zbojníci opustili monastier a ich ataman sa vyspovedal u starca, a ten ho postrihol na mnícha. Igumen mu dal mníšske pravidlo - nič nerobiť bez požehnanie starca, u ktorého bude poslúšnikom.

Raz ho starec poslal spolu s iným mníchom do hôr pripraviť drevo na zimu. Mali narúbať drevo a doviesť ho do monastiera. Bratia si so sebou zobrali osla a vybrali

sa na cestu. Po namáhavom výstupe narúbali v lese drevo a naukladali ho na zviera. Avšak, keď sa už chystali na cestu naspäť, znenazdajky ich napadli zbojníci. Zbili mníchov a zobrali si ich osla spolu s drevom. Mních, bývalý ataman, sa nahneval, ale prv než sa rozhodol niečo urobiť, opýtal sa svojho brata:

- Čo sa píše v knihách, čo by sme mali teraz urobiť?

Mních odpovedal:

- Nič. Christov zákon hovorí, že „ak ťa niekto udrie po pravom líci, nastav mu aj druhé“ (Mt 5, 39).

Zbojníci so svojím lupom odišli a mnísi, dorážaní a s prázdnyimi rukami, sa vrátili do monastiera. Keď ich igumen uvidel, bol veľmi zarmútený, ale nič na to nepovedal. Po niekoľkých dňoch ich opäť, už s iným somárom, poslal do hory po drevo. Ale... zopakovalo sa to isté. Igumen bol prekvapený a nevedel, ako ďalej. Napriek tomu, keďže bolo stále chladnejšie, horko-tažko našiel ešte jedného oslíka, a opäť poslal bratov do hory. V momente, keď sa už pripravovali na cestu naspäť, znova sa objavili tí istí zbojníci. Zobrali si osla a začali mníchov mlátiť. Trpezlivosť mnícha atamana už bola na hrane, ale opäť sa opýtal svojho brata v Christovi:

- Povedz mi rýchlo, čo hovorí Písmo, čo máme robiť?

- Nič, Christov zákon predpisuje trpezlivosť a lásku k nepriateľom.

Táto odpoveď však mníchovi atamanovi nestačila.

- Porozmýšľaj dobre, - povedal, - či nie sú iné Písma, ktoré hovoria inak?

Brat mu povedal:

- Sú. Je to Stará Zmluva so zákonom Mojžiša.

- A čo hovorí tento zákon?

- Hovorí: „oko za oko, zub za zub“ (Ex 21, 24).

- To je dobrý zákon! - zvolal mních ataman a udrel jedného zo zbojníkov. Ten sa ako byľka zvalil na zem. Jeho druhovia sa s údivom pozreli na mnícha. Vtedy si rozpásal podrjasník a ukázal svoju husto zarastenú hrud'. - Viete, kto som? - opýtal sa vylakaných zbojníkov. - Ja som ten slávny ataman, ktorý sa stal mníchom. Ak nechcete, aby som vás všetkých dokalčil, nechajte na pokoji tohto oslíka a privedte nám tie dve zvieratá, ktoré ste nám ukradli. A nezabudnite na ne naložiť drevo.

Zbojníci urobili tak, ako im prikázal. Mnísi sa slávnostne vrátili do monastiera s tromi drevom naloženými somármi. Keď ich igumen uvidel, prežehnal sa a oslávil Boha. Vtedy mu mních ataman povedal:

- Geronda, nesláv Boha, ale Mojžiša. Podľa zákona Mojžiša sme vrátili naspäť všetko ukradnuté. Pretože ak by sme sa ešte stále držali Christovho zákona, znova by sme sa vrátili zbitými a bez somára.“

Tento príbeh, s nezvyčajne pútavo vyrozprávaná starcom, na mňa urobila silný dojem. Snažil som sa ju pochopiť, ale v tom otec Porfirij začal rozprávať iný príbeh.

(pokračovanie)

preložila J. Kapraľová

OVEČKA

Podobenstvo o stratenej ovci

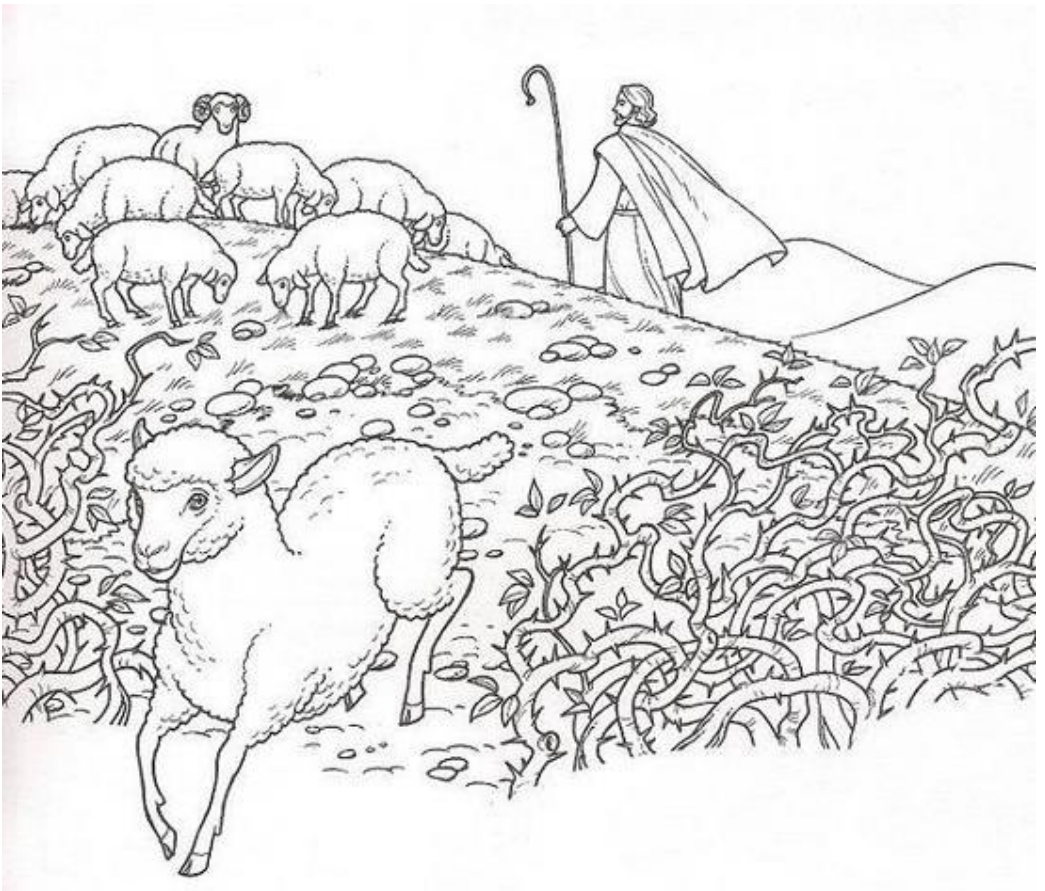
Milé deti, v tomto sviatočnom májovom vydaní Istiny, si taktiež priblížime jedno z mnohých Christových podobenstiev. Tentokrát to bude podobenstvo o stratenej ovci.

- Približovali sa k nemu všetci mýtnici a hriešnici a počúvali ho. Farizeji a zákonníci šomrali: „Tento prijíma hriešnikov a jedáva s nimi.“ Preto im povedal toto podobenstvo: „Ak má niekto z vás sto oviec a jednu z nich stratí, nenechá tých deväťdesiatdeväť na púšti a nepôjde za tou, čo sa stratila, kým ju nenájde? A keď ju nájde, vezme ju s radosťou na plecía, a len čo príde domov, zvolá priateľov a susedov a povie im: »Radujte sa so mnou, lebo som našiel ovcu, čo sa mi stratila.« Hovorím vám: Tak bude aj v nebi väčšia radosť nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi deviatimi spravodlivými, ktorí pokánie nepotrebujú (Lk 15, 1-7).

V tomto mesiaci oslavujeme najväčší prázdnik prázdnikov: **PASCHU – CHRISTOVO VOSKRESENIJE**. Isus Christos ako dobrý pastier prišiel na svet, aby každý z nás mal život. Aj napriek

tomu, že možno počas pôstu sme spravili veci, ktoré sa nesmú konať, či sú to zlé skutky alebo sme sa nepostili každý deň, tak v nedeľu každý z nás mal rovnakú príležitosť prísť skoro ráno do cerkvi a radovať sa skrze Paschálnu utreňu. Lebo Boh videl aj tu našu najmenšiu snahu k zlepšeniu sa a snahe robiť dobré skutky svojim kamarátom, spolužiakom, rodine a ľuďom okolo.

A tak ako pastier sa raduje z jednej nájdenej ovečky, tak sa Isus Christos raduje, keď prekonáme svoju lenivosť a vkročíme do cerkvi a oslavujeme **Voskresenije Christovo.**

Nájdí aspoň 5 rozdielov a napíš mená myronosíc

Doplň:

- Ktorí dvaja apoštoli utkali k hrobu, no jeden druhého predbehol?
- Ktorý apoštol neveril, že Isus Christos bol vzkriesený, dokým nevložil prst do jeho rán?
- Ktorá žena si najprv myslela, že Isus Christos je záhradník? (po nej máme tradíciu s červeným vajíčkom)

Veronika Skysľaková

MONASTIER SVÄTEJ JELISAVETY V MINSKU – BIELORUSKO

Monastier bol založený v roku 1999 a bol pomenovaný podľa svätej mučeníčky Jelisavety Fjodorovnej Romanovovej. Inšpiruje sa poslaním monastiera svätej Marty a Márie, ktorý svätá založila počas svojho života. Sestrám bolo dovolené nosiť biele rúcha milosrdných sestier. V súčasnosti v monastieri žije 130 sestier. Monastier má veľkú maloobchodnú sieť v Bielorusku a aktívne obchoduje v Európe a Severnej Amerike. V dielňach sa vyrábajú cirkevné potreby, rúcha, oblečenie, suveníry a potraviny. Mníšky vykonávajú aktívnu sociálnu službu v nemocni-

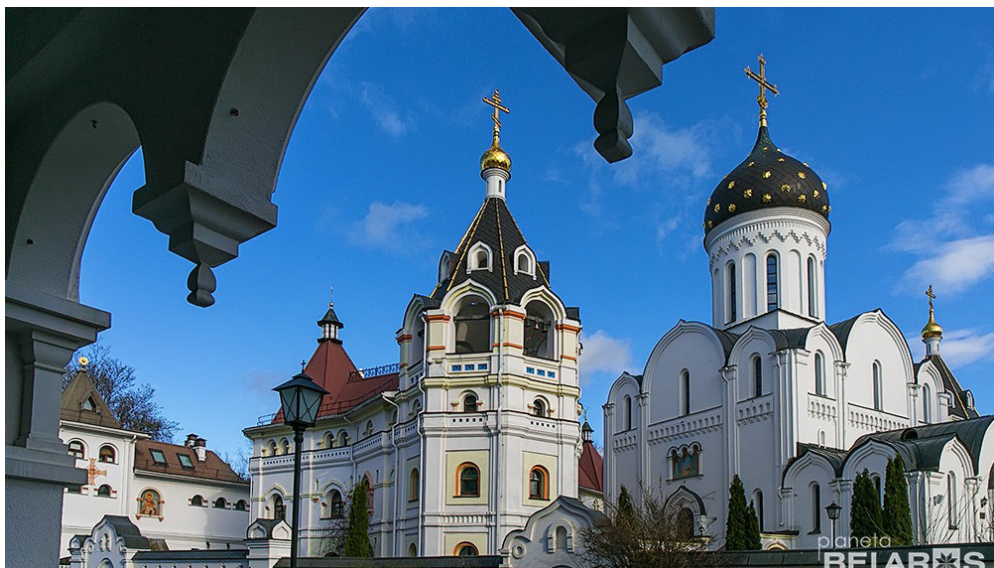
ciach a ústavoch dlhodobej starostlivosti, vo vzdelávaní, medzi ležiacimi pacientmi, znevýhodnenými a chudobnými.

História monastiera začala službou medzi pacientmi v nemocnici. V roku 1996 otec Andrej Lemešonok slúžil v katedrálom chráme svätého Petra a Pavla. Skupine farníčov ponúkol, aby sa k nemu pripojili pri jeho návštevách v psychiatrickej liečebni, aby jej pacientom rozprávali o Bohu, svätej tajine spovede a Eucharistii. Mnohé z prvých sestier boli zamestnankyňami nemocnice. Keď sa ako skupina stretli v apríli 1996, rozhodli sa založiť se-

sterstvo na počesť kráľovskej mučeníčky Jelisavety Romanovovej. Prvý moleben usporiadali na klinike duševného zdravia v apríli 1996 a o necelých päť mesiacov neskôr zriadili malú kaplnku. V decembri 1996 metropolita Minska a Slutska Filaret postrihol prvých dvadsať sestier. Dnes pacienti navštevujú bohoslužby v chráme svätého Jána Šanghajského, ktorý bol vysvätený v roku 2019. Sestra Julia Kostukevičová spomína: „Prejsť cez bránu psychiatrickej kliniky bolo ako vstúpiť do iného sveta. Uvedomila som si jednu vec, že to nehovorím len ja. Prichádzali mi na myseľ správne slová a mali veľkú silu. Bolo to preto, že Christos bol medzi nami. Bol to

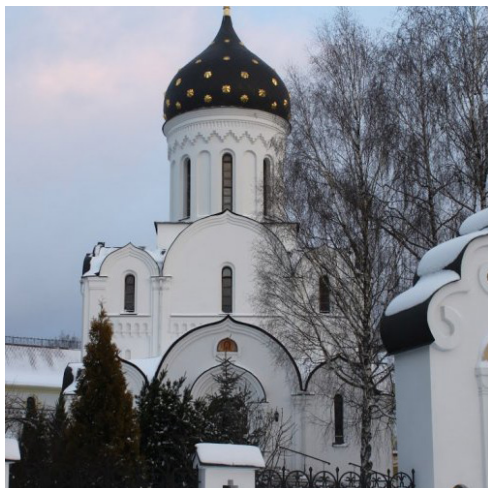
dennom stretnutí sesterstva sa podelil o svoju odvážnu víziu – budovať chrámy a monastier. Aby získal podporu, odcestoval so sestrami k svojmu spovedníkovi starcovi Nikolajovi Guryanovovi do Ruska. Starec všetkých srdečne privítal a porozprával sa s každou sestrou. Na konci stretnutia povedal: „*Vy postavíte chrámy a monastier a ja vám s tým pomôžem.*“ Dal im päť ruských rubľov a dodal: „*Toto je môj prvý príspevok k budovaniu chrámu.*“ Keď sa otec Andrej so sestrami vrátili, stavba sa rozbehla. Neboli peniaze, bolo málo vybavenia a väčšina staviteľov boli bývalí pacienti psychiatrickej kliniky. Napriek tomu boli všetci oddaní a

on, kto vstúpil do oddelenia ako prvý, a ja som kráčala v Jeho stopách.”

V lete 1997 dal Metropolita Filaret svoje požehnanie postaviť chrám neďaleko kliniky duševného zdravia v Novinki. Na jeho dokončenie však neboli peniaze a mnohí miestni obyvatelia protestovali. Napriek tomu sa otec Andrej Lemešonok nenechal odradiť. Na týž-

odhodlaní a našlo sa veľa pomocníkov. V decembri 1997 položili základ prvého chrámu na počesť svätého Nikolaja. Len o štyri mesiace neskôr tam slávil prvú nedeľnú Liturgiu. V tom čase mali steny veľa dier, cez strechu sa valil dážď a nad svietnikom museli držať dáždnik. Čoskoro mali kúrenie a bolo oveľa teplejšie. Dáždnik už nebol potrebný a všetky diery

boli opravené. Nakoniec boli dokončené aj ostatné chrámy.

Chrám svätej Jelisavety bol otvorený v januári 2005 a chrám ikony Bohorodičky „Deržavnaja“ privítal veriacich v októbri 2008. Ľudia sa začali hrnúť a čoskoro nebolo vo vnútri dost' miesta pre všetkých, najmä v deň sviatku. Sesterstvo sa rozrastalo. Problémom bola aj tečúca voda. Mali šťastie, že nablízku žilo veľa veriacich, ktorí im umožnili používať ich sprchy a kúpeľne. Všetci, ale pevne stáli a nikto neodišiel. Nielenže tieto sestry

vydržali, ale pridali sa aj nové. Ako povedal otec Andrej, stavať chrámy nestačilo; potrebovali zapojiť ľudí do tvorivej spolupráce s Hospodinom. Workshopy sú silným nástrojom pre takéto zapojenie. V súčasnosti je tu viac ako štyridsať aktívnych dielní s viac ako 1000 pracovníkmi. V roku 1998 boli otvorené dielne na drevený kameň a keramiku a šijacia dielňa, kde sa vyrábali rúcha pre sestry. Nasledovali workshopy ikonografie a architektonického dizajnu a po nich mnohé ďalšie. „*Skrze prozretel'nost' nášho Hospodina každý nájde spôsob, ako dobre využiť svoje talenty. Väčšina ľudí, ktorí sem prichádzajú, je dost' vzdialená od Cirkvi. Postupne sa začínajú vracat' do jeho ovčince a pristupovat' k cirkevným tajinám,*“ vysvetľuje igumena Eufrosínia. V roku 1999 získali pozemok 30 kilometrov od Minsku. Založili tam farmu, ktorá sa stala útočiskom pre zotavujúcich sa užívateľov drog, ktorí nemali kam ísť po prepustení z psychiatrickej liečebne a prípadne prepustených väzňov, bezdomovcov a iných zraniteľných ľudí. O rok neskôr usadlosť privítala prvých obyvateľov. Podobná usadlosť pre ženy bola otvorená v roku 2011.

Sestry monastiera sú rôzneho veku a pochádzajú z rôznych prostredí. Väčšinou sú to učiteľky, architektky, hudobníčky a zdravotníčky. Vstup do sesterstva bol pre všetky momentom, ktorý im zmenil život. Každá sestra má svoj príbeh. Sú nám príkladom v službe druhým a takto posilňujú našu vieru a dôveru v Hospodina.

Nikola Kahancová

Zdroj: obitel-minsk.org. **Foto:** yandex.by; obitel-minsk.ru; monasterium.ru; twitter.com; otpusk-zdorovo.ru

ISTINA SA NEPIŠE SAMA

Drahí čitatelia,

Možno mnohí z Vás netušia, že Istina je s Vami už vyše 20 rokov. Jej začiatky siahajú až do roku 1996. Za toto obdobie sa na jej práci podieľalo veľa mládežníkov a veriacich, ktorí sa snažia šíriť vedomosti o našej krásnej a pravej viere. Toto dielo vykonávajú na úkor svojho voľného času a bez nároku na akúkoľvek finančnú odmenu. Občas je týchto dobrovoľníkov dostatok, inokedy nie. Preto, ak máte záujem prispieť aj Vy, radi píšete, prekladáte z iných jazykov či ste študovali slovenský jazyk a môžete pomôcť s korektúrou, neváhajte a ozvite sa nám.

Šéfredaktor/ka

Ponúkame Vám možnosť zapojiť sa do nášho kolektívu. Momentálne hľadáme predovšetkým niekoho na pozíciu šéfredaktora, ktorý by spĺňal nasledovné:

- Pravoslávny kresťan milujúci Boha
- Dobrovoľník (bez finančnej odmeny)
- Zodpovedný
- Skúsený s prácou vo worde
- Schopný pracovať vo virtuálnom kolektíve s láskou a rešpektom k ostatným kolegom
- Schopný pripraviť materiály do Istiny na čas, povzbudiť kolegov, poprosiť ich o dochvilnosť
- Schopný zabezpečiť balenie Istiny a jej distribúciu (bude zaučený/á)
- Schopný komunikovať s odberateľmi a zabezpečiť pravidelné platby

ROZHOVOR S PROF. MUDR. MÁRIOU BELOVIČOVOU, PHD.

1. PANI PROFESORKA, KEĎ SA SPÄTNE OBHLIADNETE VO SVOJICH SPOMIENKACH DO SVOJHO DETSTVA, NAČO S LÁSKOU SPOMÍNATE? KTO VÁS FORMOVAL NA VAŠEJ DUCHOVNEJ CESTE?

Počas života Spasiteľ našej rodine daroval možnosť stretnúť viacero horlivých pravoslávnych kňazov, mníchov, ktorí formovali môj vzťah k Bohu. Ale samozrejme to najdôležitejšie vo vzťahu k viere, Bohu, ľuďom mi vstúpili moji rodičia: Doc. PhDr. Liliana Belovičová, CSc. mim. prof. a môj už nebohý otec, Ing. Alexander Belovič, CSc.

2. V ROKU 1999 STE ÚSPEŠNE UKONČILI LEKÁRSKU FAKULTU UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE, ZÍSKALI STE 2 ATESTÁCIE Z VNÚTORNÉHO LEKÁRSTVA A JEDNU Z KLINICKEJ FARMAKOLÓGIE. ČO BOLO IMPULZOM PRE VÝBER VÁŠHO POVOLANIA A POSLANIA?

Impulzom bola snaha pomáhať iným ľuďom. Ale opäť - vôbec prvotné úvahy, že by bolo dobré prinášať úžitok druhým ľuďom ako lekár, mi dala moja mamka. Dávala mi čítať rôzne články, kde sa písalo o tom, ako lekári pomáhajú iným ľuďom, ako zachraňujú ich životy. Tak som sa dozvedela vďaka mame aj o svätiteľovi Lukášovi (Vojno-Jaseneckom) Krymskom, ktorý sa stal pre mňa duchovným vzorom lekára. Keďže sme však nemali známosti, asi rok pred prijímačkami na VŠ som začala padať na duchu a začali sme pochybovať o tom, či sa vôbec dostanem na Lekársku fakultu v Bratislave. Naši priatelia nám umožnili stretnúť sa s archimandritom Kirilom Pav-

lovom (bol duchovníkom 3 ruských patriarchov). Otec Kiril bol duchovníkom Sväto-Trojice-Sergijevskej Lavry, v tom čase žil nejaký čas na chate u patriarchu Alexeja II. v Peredelkino. Otec Kiril ma požehnal na medicínu - keď sme sa lúčili, povedal mi: „Pod' ku mne Mašenka - budúci lekár.“ Zároveň mi však povedal, aby som „všetko robila v chráme.“

Nemyslite si však, že keď dostanete na niečo požehnanie, že máte „na ružiach ustlané.“ Vždy prebieha boj dobra a zla. Ale s pomocou Božou som sa nielen dostala na LF, ale ju aj vyštudovala a keď Boh dá, tak v tomto roku to už bude 25 rokov, ako sa venujem liečeniu ľudí. Hoci sme sa s otcom Kirilom stretli len 1x, ovplyvnil výrazným spôsobom môj ďalší život.

3. S LÁSKOU SI UCHOVÁVATE KRÁSNE SPOMIENKY NA NEBOHÉHO VLADYKU METROPOLITU LAVRA (ŠKURLU), S KTORÝM STE SA OSOBNĚ POZNALI, ČÍM VÁS TENTO VZŤAH OBOHATIL?

Je veľmi ťažké to takto stručne zhrnúť. S **vладыkom metropolitom Lavrom, prvohierarchom Ruskej pravoslávnej Cirkvi v zahraničí**, sme mali to šťastie poznať sa 14 rokov (1994-2008). Spoznali sme sa v chráme Ruskej pravoslávnej Cirkvi v Zahraničí vo Viedni. Bola som študentkou prvého ročníka na VŠ a mala som takú „odvahu alebo lepšie povedané drzosť,“ že som sa vладыku opýtala,

či by som mu mohla písať. A vzhľadom na jeho mimoriadnu pokoru, vладыka s tým súhlasil. :-) A tak sa začalo naše „priateľstvo“ - neviem presne ako by som to slovami vyjadrila. Mala som vладыku Lavra veľmi rada - vnímala som ho ako veľmi blízkeho drahého človeka, ktorý ma vždy nadchol svojou pokorou, skromnosťou a modlitebným duchom. Pamätám sa, že keď som ukončila VŠ, povedal mi „Nehordis - služ Bohu i ľudjam,“ – čo znamená v preklade: „Nebud' pyšná, ale slúž Bohu aj ľuďom.“ Vладыka nás opakovane navštívil, keď sme bývali v Bratislave, daroval nám niekoľko desiatok kilogramov duchovnej literatúry, podaroval nám ikonu svätiteľa Jána Šanghajského s čiastočkou jeho svätých mošči. Vďaka vладыkovi sme sa dozvedeli o svätej cárskej rodine, o ruských novomučeníkoch, o svätiteľovi Jánovi Šanghajskom a San-Franciskom.

požehnal aj na docentúru (obhájila som ju v Bratislave v roku 2010 na Slovenskej zdravotníckej univerzite).

Ale mali sme rovnako drahého a vzácneho priateľa aj na Slovensku – bol to **mitrof. protojerej otec Peter Cuper**, s ktorým sme mali možnosť stretávať sa osobne, písať si, telefonovať od roku 1993 do roku 2010. Modlitba otca Petra bola vždy horlivá, hovoril mi: „*Marienka, pošleme sms do neba,*“ keď som ho prosila, aby sa pomodlil za moje skúšky. A skutočne otec Peter mal veľmi dobré „kontakty“ v nebi. Za veľa mu vďačíme a vlastne aj vďaka jeho požehnaniam sme sa presťahovali na Východné Slovensko. On ma

A ešte by som chcela spomenúť drahého **otca archimandritu Gabriela Gibu, zakladateľa Skitu prepodobných Antonija a Feodosija Kyjevo-Pečerských v Odrynkách (Poľsko)**, s ktorým sme sa síce poznali pomerne krátko (2015-2018), ale ktorý výrazne ovplyvnil môj ďalší život. On ma požehnal aj na to, aby som popri medicíne pokračovala v pedagogickej činnosti (pracovala som na VŠZaSP svätej Alžbety, ktorá mala pobočky na Východnom Slovensku). Hoci sa mi vôbec nechcelo už učiť, keďže to vyžadovalo veľa času, príprav, cestovania, atď. a dôvodila som otcovi Gabrielovi tým, že

„*žijeme v ťažkých časoch.*“ Otec Gabriel mi múdro povedal, „*že sa musíme neustále rozvíjať a zdokonaľovať a či sa mi chce len sedieť a čakať na koniec sveta.*“ :-) No a tak som sa stala vďaka jeho požehnaniam v roku 2021 profesorom.

Veľmi by som dopriala mladým ľuďom, aby sa na svojej životnej ceste stretli s takými stĺpmi Pravoslavia, ako bolo dopriate našej rodine.

4. PREŽILI STE ČASŤ SVOJHO ŽIVOTA V BRATISLAVE, KDE STE SA VEĽMI AKTÍVNE ANGAŽOVALI V MNOHÝCH AKTIVITÁCH PRE NAŠU CIRKEV. AKO DIRIGENTKA ZBORU, ZAKLADATEĽKA DOBROČINNÉHO SPOLKU SVÄTÉHO JÁNA ŠANGHAJSKÉHO A SAN-FRANCISKÉHO CEZ VYDAVATEĽSKÚ ČINNOSŤ. Z ČOHO ČERPÁTE SILY, NADŠENIE A POVZBUDENIE DO TAKEJTO PRÍNOSNEJ PRÁCE?

No keď som sa venovala týmto aktivitám, bola som aj mladšia, mala som viac elánu a energie. :-) Vladyka Lavr nám posielal vzácne knihy a nechceli sme si to, o čom sme sa dozvedeli, nechať len pre seba. Mali sme s rodičmi pocit, že by sa o tom mali dozvedieť aj ďalší ľudia. Tak postupne vznikali vybrané preklady životopisov svätých. Tie sme potom v roku 2020 spojili do 2-dielneho vydania, aby si mali možnosť ľudia tieto životopisy ucelene prečítať.

No a spev v chráme, hlavne zborový spev je moja veľká záľuba. Prináša mi potešenie, keď mám možnosť oslavovať Boha spevom. Spievam od 12 rokov v chráme, 7 rokov som viedla cirkevný zbor v Bratislave. Spievala som v zbore na Skite v Odrynkách, keď sme prichádzali navštíviť otca Gabriela (a počas tých 3 rokov sme cestu k nemu na maličkej Fabii absolvovali 13x). No a teraz mám opäť možnosť s pomocou Božou spievať v chráme v poľskom prihraničnom mestečku vo Wysowej, kde sa nachádza aj malý pravoslávny mužský monastier Pokrova Presvätej Bohorodičky. Slúži tam otec igumen Mefodij (Gočko). A v chráme vo Wysowej a v Blechnarke spieva pravoslávna rusínska rodina Jána Dubeca a Anny Dylag. Udržujú a upevňujú sväté Pravoslávie v tejto oblasti a svojimi krásnymi hlasmi oslavujú Boha. Zároveň sa venujú aj propagácii rusínskeho spevu a pani Mgr. Anna Dylag niekoľkokrát vystupovala so zborom aj v Bardejovských Kúpeľoch a Bardejove (diriguje zbor „Zoria“ a „Rosa“).

5. KTORÉ ZAUJÍMAVÉ DUCHOVNÉ MIESTA STE NAVŠTÍVILI, MÁTE RADA? POVZBUDILI BY STE NÁS PROSÍM, NEJAKÝM DUCHOVNÝM CITÁTOM?

V súvislosti s prácou lekára a vysokoškolského pedagóga je človek niekedy aj „nútený“ :-) navštevovať rôzne krajiny. Iné je však cestovanie v súvislosti s prácou a iné je palomníctvo.

Mala som možnosť s Božou pomocou navštíviť monastiere v Zakarpatskej oblasti, kde mám ešte z čias vysokoškolského štúdia dobrých známych (mníchov, mníšky, kňazov), Počajejskú Lavru, ostrov Korfu, kde sú mošči svätiteľa Spiridona Trimifuntského, Moskvu, Trojice-Sergijevskú lavru, Sankt-Peterburg, Optinskú pustinu, Alexandro-Svirský monastier, Ural, miesto zavraždenia svätej cárskej rodiny, miesto, kde žil svätý Simeon Verchoturský (za Uralom). V posledných rokoch však necestujem už ďaleko, rada chodievam do monastierov v Poľsku (Suprasl', Zwierki) a každá táto cesta je spojená vždy s návštevou hrobu otca archimandritu Gabriela v Odrynkách (slúži tam teraz otec igumen Sofronij s bratmi).

Aký duchovný citát vybrať? Chcem sa s Vami podeliť o slová otca archimandritu Gabriela, ktoré sme dali ako motto k vydaniu knihy venovanej jeho pamiatke

(vydali sme ju s pomocou Božou v roku 2019 z príležitosti 1. výročia jeho blaženého odchodu do večnosti).

„Pravda je pre kresťana najväčnejšia zo všetkého. Bez pravdy niet života. Pravda je krajšia než slnko. Láska k Bohu je neoddeliteľná od prebývania v pravde, Život nie je potešenie! Život je práca! Život je podvih, ktorý robíme na slávu Božiu a z lásky k blížnemu.“

6. V SÚČASNOSTI PROFESIJNE PÔSOBÍTE V BARDEJOVSKÝCH KÚPELOCH, KDE STE VYTVORILI AMBULANCIU, V KTOREJ SA ZAOBERÁTE DIAGNOSTIKOU CHORÔB PEČENE, PROBLEMATIKOU OBEZITY, ORGANIZOVALI STE VIACERÉ KONFERENCIE, PUBLIKUJETE, PREDNÁŠALI STE NA SLOVENSKEJ ZDRAVOTNÍCKEJ UNIVERZITE V BRATISLAVE A TERAZ NA VŠZASP SVÄTEJ ALŽBETY. ZÍSKALI STE VIACERÉ EURÓPSKE CERTIFIKÁTY A OCENENIA ZA VAŠU OBETAVÚ A ODBORNÚ PRÁCU...

Práca lekára prináša úžitok pacientom, ale je užitočná aj pre lekára, keďže už vlastne zo samotného povolania vyplýva, že by mal pomáhať iným ľuďom a takto sa snažiť o spásu svojej

duše. Je to určitým spôsobom namáhavá práca hlavne po stránke psychickej. Aspoň čiastočne si s rokmi viem predstaviť, aké ťažké musí byť, keď kňazi spovedajú ľudí, keď za duchovníkmi do monastierov prichádzajú ľudia po radu. Ale keby človek nebol veriaci, bola by práca lekára ešte ťažšia. Pravoslávna viera, Sväté tajiny dodávajú človeku sily na ďalšiu prácu a snaženie.

7. MILÁ PANI DOKTORKA MÁRIA, ČO BY STE NA ZÁVER ODKÁZALI MLADÝM ĽUĐOM A ČITATEĽOM NÁŠHO ČASOPISU?

„Bez Boha ani do poroha.“ „Boh každé ráno stojí pred Tvojím prahom s darčekom nového dňa. A je len v Tvojich silách, aby si urobil tento deň buď pominutelný alebo nesmrteľný z hľadiska večnosti.“

Za rozhovor s úctou a vďakou ďakuje Eva Kahancová

VÝROKY SVÄTÉHO PREPODOBNÉHO (CTIHODNÉHO) STARCA PAISIJA SVÄTOHORCA

„Prichádzajú ťažké roky. Čakajú nás veľké skúšky... Musíme to brať vážne a žiť duchovne.“

„Christos vždy klope na srdce a diabol na mozog človeka.“

„Ak sa nebudeme modliť za chorých, choroba sa bude vyvíjať prirodzene. Keď sa za chorých začneme modliť, choroba môže zmeniť svoj prirodzený smer (Boh berie všetko do svojich rúk!) Preto sa vždy modlime za chorých.“

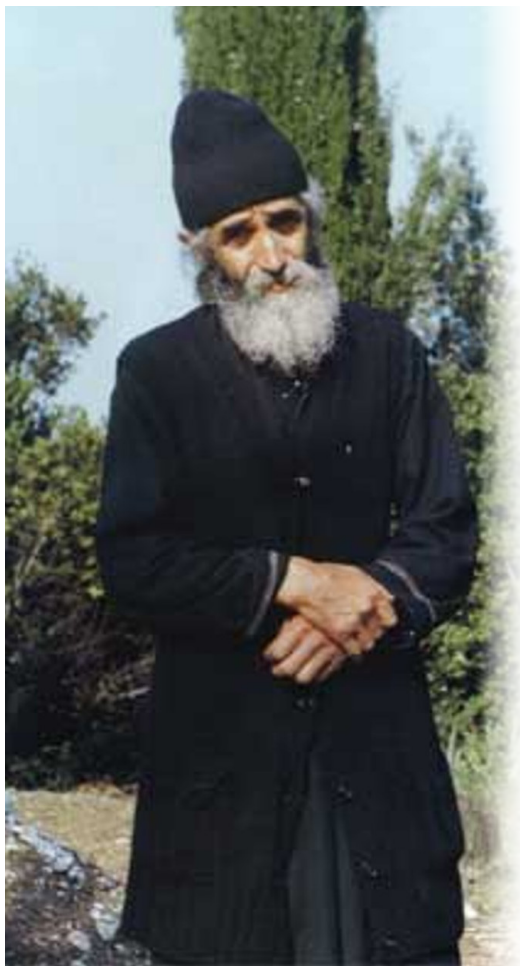
„Deti sú od Boha. On vie, či dať, kedy dať a koľko detí dať, a nikto iný.“

„Vždy, keď idete okolo nemocnice, prežehnajte sa trikrát znamením kríža. Raz za chorých v nemocnici. Raz za tých, ktorým na nich záleží, za blízkych, za zdravotnícky personál, ktorý je s nimi v nemocnici. A raz za seba, aby ste boli zdraví a nie v nemocnici.“

„Nie Boh potrebuje naše modlitby, ale my potrebujeme Jeho pomoc. Ak sa nebudeme modliť, tak padneme do rúk púštitelá...“

„Keď si chcem oddýchnuť, modlím sa. Naučil som sa, že len modlitba správne uvoľňuje od únavy človeka. Preto sa modlite a študujte... Modlitba je odpočinok. Duša sa neunaví, v modlitbe, lebo keď sa rozpráva s Bohom, odpočíva. Duša odpočíva, odpočíva aj telo, pri modlitbe fyzická sila rastie.“

„Ak sa oslobodíme od lásky k sebe samému, potom všetka láska zostáva pre Christa a našich blížnych.“

Pripravil Juraj Varecha

Foto: uncutmountainsupply.com

HISTÓRIA PRAVOSLÁVIA V ŠKANDINÁVII

Oblasť kolektívne označovaná ako Škandinávia pozostáva z dnešných krajín Dánska, Nórska a Švédska. V tejto časti sveta sme v našej rubrike ešte neboli. Označenie Škandinávia môže pochádzať z provincie Scania v južnom Švédsku. Tieto krajiny sú viazané hlbokými a starodávnymi väzbami histórie, kultúry a jazyka.

Po mnoho storočí po Christovej dobe a založení Jeho Cirkvi a dokonca aj po christianizácii veľkej časti západnej Európy zostali škandinávске krajiny nenápadne pohanské. Christovo svetlo dlho prenikalo do týchto temných a vzdialených severných miest. Severská mytológia so svojím násilným a krvavým panteónom a šamanistickými rituálnymi praktikami vládla mnoho vekov. So začiatkom obdobia veľkých vikingských nájzdov, ktoré sa začali koncom 8. storočia, však starí škandinávski ľudia začali nadväzovať kontakty s kresťanskými komunitami a kultúrami. K uvedenému kontaktu došlo v kontexte násilných nájzdov a často vražedného rabovania, no aj napriek tomu bolo zasadené aspoň semienko odhalenia. Vyžadovalo si to však obrovské úsilie nebojácnych misionárov, ktorí nakoniec priniesli Christovo svetlo do tejto časti sveta. Z veľkej časti túto misiu inicioval jeden muž, ktorý celkom určite patrí medzi veľkých svätých misionárov v dejinách Cirkvi. Bol to **svätý Ansgar z Hamburgu a Brém**.

Svätý Ansgar sa narodil v Ameins v Galii (dnešné Francúzsko) v roku 801 v rodine franskej šľachty. Raz, ako mladý chlapec, uvidel videnie svojej nedávno zosnulej matky, ktorá kráčala v spoločnosti Matky Božej, čo ho priviedlo k tomu, aby opustil detskú ľahkomyselnosť a držal sa vážneho a triezveho života. Vyrastal v monastieri Corbey a neskôr bol súčasťou malej skupiny, ktorá bola poslaná založiť kláštor New Corbey vo Vestfálsku v severozápadnom Nemecku. Tam jeho hlavné povinnosti spočívali vo vyučovaní v škole. Významnou činnosťou, pre ktorú je svätý Ansgar najlepšie známy a pre ktorú nesie titul „apoštol severu“, je jeho misionárske úsilie v Dánsku a Švédsku. Najprv sa vydal na sever do Dánska a založil chlapčenskú školu. Jeho prvé misionárske

úsilie v tejto krajine sa však ukázalo ako krátkodobé a bol nútený odísť a vrátiť sa do Nemecka. Takmer okamžite potom bol pozvaný na misiu do Švédska, čo ochotne prijal. Tam sa stal prvým človekom, ktorý kedy kázal Christovo evanjelium v tejto krajine. Postupne začal získavať veriacych a zakladať cirkvi. Neskôr bol vysvätený za biskupa Hamburgu a ďalej neúnavne pokračoval vo svojej misii v severných krajinách. Pokračoval v kázaní a budovaní chrámov a monastierov, čelil vážnym nebezpečenstvám a častým prekážkam. Obzvlášť vážna kríza nastala, keď pohanskí Dáni vyplienili jeho pôsobisko v Hamburgu. Jeho úsilie však bolo posilnené, keď mu bolo okrem Hamburgu udelené aj brémske arcibiskupstvo, a teda získal väčšie územie pre svoje misijné aktivity.

Svätý Ansgar odišiel do večnosti pokojne v roku 865, deň po sviatku Stretnutia Hospodina. Celý život svojou dušou túžil po mučeníckom konci. Hoci mu takáto smrť nebola udelená v doslovnom zmysle, jeho život plný neúnavnej práce, neustáleho nebezpečenstva, utrpenia a zvrátov predstavoval predĺžené každodenné mučenie. Napriek ťažkostiam a obmedzeným prostriedkom bol štedrým almužníkom.

Bol tiež prísny askétom vo všetkých aspektoch svojho každodenného života. Už počas svojho života vykonal množstvo zázrakov. Keď sa to raz spomenulo, svätec skromne trval na tom, že si želá len to, aby sa zázrakom sám stal dobrým človekom.

Napriek hrdinskej povahe práci svätého Ansgara, všadeprítomné pohanstvo území, ktoré evanjelizoval, znamenalo, že mnohé z toho, čo dosiahol, malo krátke trvanie. Onedlho sa tieto novoosvietené oblasti vrátili do svojej bývalej pohanskej temnoty. O to, aby sa na Pravoslávie v škandinávskych krajinách úplne nezabudlo, sa postaral o niečo neskôr ďalší misionár, **svätý Sigfrid z Växjö**.

Svätý Sigfrid je po svätom Ansgarovi druhým osvietencom severských krajín. V mnohých ohľadoch bolo jeho poslaním obnoviť a upevniť dielo svätého Ansgara, pretože mnohé z oblastí, do ktorých kedysi svätý Ansgar priniesol kresťanstvo, sa v priebehu dvoch storočí vrátili k pohanstvu. Takto nadviazal na úspechy svojho veľkého predchodcu a urobil ich trvalými.

Svätý Sigfrid sa narodil v anglickom Glastonbury niekedy v druhej polovici 10. storočia. Niektoré zdroje o jeho živote uvádzajú, že sa stal, aspoň nakrátko, arcibiskupom Yorku. Keď nórsky kráľ Olaf, ktorého k viere v Christa priviedol svätý pustovník Lide, požiadal misionárov, aby sa s ním vrátili do Nórska a znovu evanjelizovali jeho krajinu, anglický kráľ Aethelred vymenoval Sigfrida za vedúceho misie. Svätý muž prijal toto povolanie s hlbokou a chvályhodnou horlivosťou. Obdobie pôsobenia svätca v Nórsku bolo bohaté na udalosti. Tu pracoval až do konca svojho života a vykonal svoje najväčšie dielo. Ako odpoveď na anjelské videnie postavil kríž a chrám vo Växjö, ktorý od toho momentu slúžil ako centrum jeho aktivít. Postavil sa obávanému a mocnému čarodejníkovi a zázračne utíšil búrku, ktorú proti nemu vyvolal. Objavil tiež neporušené ostatky svätej Sunnivy, ktorej prejavil úctu. Neskôr pracoval po boku nástupcu Olafa Tryggvasona, nórskeho kráľa **svätého Olafa (Harraldsona)** pri evanjelizácii Nórska.

Onedlho jeho dielo a zázraky naplnené milosťou vyústili do obrátenia dvanástich náčelníkov Gótov. Krátko nato prijal krst aj samotný kráľ spolu s celým svojím

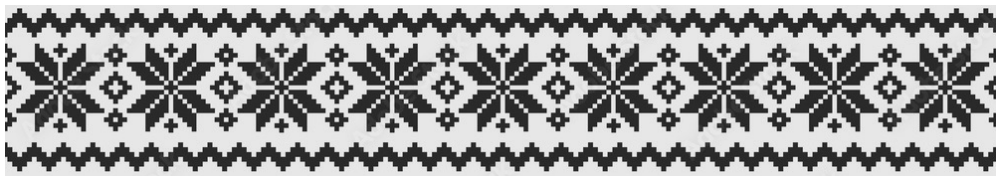
dvorom a rodinou. Kráľ, Olaf Švéd, je teraz zaradený medzi svätých, rovnako ako jeho dcéra Ingegerd, známejšia ako **svätá princezná Anna Novgorodská** (vid. ďalšie číslo). Svätý Sigfrid pokračoval vo svojej apoštolskej práci vo Švédsku až do vysokého veku a do večnosti odišiel pokojnou smrťou. Jeho sväté ostatky boli uložené v chráme vo Växjö a okamžite vykonávali zázraky.

Za zmienku stoja traja učenici svätého Sigfrida. Títo statoční a oddaní muži nasledovali jeho kroky a pokračovali v jeho apoštolskej práci, šíriac Evanjelium do predtým neosvietených oblastí Švédska. Hoci každý z nich zomrel po západnej schizme, vieme, že boli blízkymi žiakmi svätca a pokračovali v jeho činnosti šírenia pravej viery. Taktiež je zaujímavé spomenúť, že kvôli odľahlosti krajín, účinky schizmy pravdepodobne neprenikli do Švédska alebo severských krajín všeobecne ešte nejaký čas po schizme. **Dávid z Munktorpu** (†1082) bol mních anglického pôvodu, ktorého svätý Sigfrid osobne povolal, aby pomáhal pri evanjelizácii Švédska. S **Eskilom** (†asi 1080) a **Botvidom** (†1120) pracoval hlavne v krajinách alebo provinciách Södermanland na juhovýchode a Västmanland v strednom Švédsku. Je považovaný za apoštola Västmanlandu. Eskil, tiež anglického pôvodu, je považovaný za patróna Södermanlandu. Mohol byť príbuzným svätého Sigfrida. Bol násilne zabitý po rozbití severského pohanského rituálu. Svätý prameň vytryskol z miesta pri hore, kde bolo uložené jeho telo. Botvid, posledný z tejto trojice, bol na rozdiel od ostatných, skutočne švédskeho pôvodu. Odcestoval však do Anglicka a tam sa obrátil ku Christovi, načo ho svätý Sigfrid povolal späť do svojej rodnej krajiny ako misionára. Botvid sprevádzal Dávida a Eskila v ich putovaní a v roku 1120 zomrel násilnou smrťou.

O ďalších svätých Škandinávie sa dočítate viac v júnovom čísle.

Tatiana Vasiliou

Zdroje: <https://orthochristian.com/155394.html>. **Foto:** <https://orthochristian.com/155394.html>, https://orthodoxwiki.org/File:Olaf_of_Norway.jpg, <https://www.bing.com/images>

***Čo je dôležité,
nie je víťazstvo ani pozícia víťaza,
ale skôr práca a snaha o priblíženie sa k Bohu a oddanie Mu.***

Svätý Ján Šanghajský a Sanfranciský

CTIHODNÝ STAREC EUMENIOS (SARIDÁKIS) (10. / 23. 5.)

Starec Eumenios sa narodil ako Konstantinos 1. januára roku 1931 v dedine Ethia na ostrove Kréta zbožným rodičom. Ťažké podmienky nemeckej okupácie neumožnili, aby získal základné vzdelanie.

Napriek tomu však chlapec vynikal nielen svojím dôvtipom a bystrým rozumom, ale predovšetkým zbožnosťou. Na voľbu životnej cesty budúceho starca mala rozhodujúci vplyv podivuhodná udalosť, ktorá sa udiala na Nový rok roku 1944. Pri slávnostnej večeri sa objavila neobvyklá oslnivá žiara, ktorá, ako povedal otec Eumenios, prenikla do hlbín jeho duše. Mladý chlapec, úplne ohromený a užasnutý božským svetlom, zvolal: *„Stanem sa mníchom!“* Životná cesta Konštantína, tak bola vopred rozhodnutá. Ako sám starec hovoril: *„Ak má človek povolanie a prizvanie od Boha k niečomu dobrému, potom Boh robí, koná a pomáha mu.“*

V roku 1948 vstúpil do monastiera svätého Nikitu. V monastieri boli okrem igumena ešte dvaja starí a už slepí mnísi, o ktorých sa on ako mladý poslušník staral s veľkou láskou. Po troch rokoch, v roku 1951, prijal mníšsky postrih s menom Sofronios.

Za základ svojho mníšskeho života si dal miernosť, poslušnosť a usilovnosť. Cez deň svoje telo vyčerpával prácami v monastieri (prerážal novú cestu do monastiera, pracoval aj na záhrade, z ďaleka prinášal vodu...), v noci bdel a prebýval v modlitbe. Toto pravidlo potom dodržiaval až do konca svojho života.

V roku 1954 bol mních Sofronios povolaný do armády. Aj v armáde sa mladý mních nevyhýbal žiadnej práci, preja-

voval úctu a poslušnosť predstaveným a spolu s tým sa snažil plniť aj svoje mníšske povinnosti. Napriek tomu však počas služby v armáde otca Sofronia postihlo veľké pokušenie, ktoré sprevádzali útoky nepriateľa. Mal horúčku, ktorá napriek snahe lekárov neustupovala. Musel byť vo vážnom stave prevezený do Solúnu, kde potom odhalili strašnú príčinu jeho choroby, bolo to malomocenstvo! Chorého, ktorý tento ťažký kríž prijal od Pána s vďačnosťou a pokorou, previezli do leprosária Svätá Barbora, na predmestí Atén v Aigaleu. Tam bol liečený a liečba sa našťastie ukázala ako úspešná a otec Sofronios sa z choroby úplne zotavil.

Keď však zakúsil horkosť tejto strašnej a hroznej choroby, rozhodol sa v kolónii malomocných zostať a slúžiť tým, ktorí trpeli rovnako ako on touto hroznou chorobou. Po uzdravení sa tak nevrátil do monastiera na Kréte, ale už zostal v nemocnici, aby tam slúžil chorým. Hovoril: *„Pretože som okúsil ako fyzickú, tak duševnú a duchovnú bolesť, chodím k týmto chorým v Aténach, do nemocnice, aby som im slúžil.“* Denne sa staral o chorých, ktorí boli nehybní a nemal im kto pomôcť. V nemocnici pre infekčné choroby v Aténach bolo v tom čase asi tristo malomocných. Bola to veľmi ťažká služba, chorým obúval topánky a oni, pretože mali veľké bolesti, mu často aj nadávali.

Neúnavne pracoval na údržbe a skrášľovaní chrámu, dokonca sa ujal úlohy hlavného speváka zboru. Vyrábал kadidlo a rozdával ich do chrámov a kláštorov. Naplnil nemocničné izby ikonami a duchovnými knihami. Vedenie stacionára mu dalo

malú komôrku ako kéliu vedľa chrámu, v ktorej potom strávil zvyšok svojho života. Každodenne sa staral o chorých, ktorí sa nemohli o seba postarať a nemal im kto pomôcť.

V roku 1957 boli do leprosária prevezení pacienti z ostrova Chios. Medzi nimi bol aj ctihodný Nikifor. Otec Sofronios sa o neho staral s veľkou láskou a obracal sa k nemu ako k svojmu duchovnému otcovi. Otec Nikiforos postupne kvôli svojej chorobe – malomocenstvo - úplne oslepol. Napriek tomu sa stal pre otca Sofronia, ktorý sa o neho staral až do jeho smrti v roku 1964, veľkým požehnaním.

V roku 1964 prijal otec Sofronios veľkú schimu. Metropolitá Timoteos ho v roku 1975 rukopoložil na jeromonacha, dal mu nové meno Eumenios a ustanov-

vil ho duchovníkom. Viac ako pol storočia prežil ctihodný Eumenios v úbohom prístrešku na nemocničnom dvore. Neustále slúžil Bohu a ľuďom, prijímal spovede, slúžil pri svätom prestole, utešoval, radil v ťažkostiach života, robil zázraky, uzdravoval duchovné a telesné choroby. Napriek ťažkým chorobám, ktoré ho postihli, úsmev z tváre starca nezmizol, v očiach mu žiarila bezhraničná láska k Bohu a ku všetkým ľuďom. Podľa očitých svedkov Bohom daná prezieravosť, zázraky a videnie svätých bolo pre otca Eumenia bežnou, samozrejmovou vecou. Starec, štedro obdarený darmi blahodate Svätého Duča, sa dobre skryl hlboko za múrmi nemocnice. Starobou sa zhoršili jeho zdravotné problémy. Mal cukrovku, zhoršil sa mu zrak, problémy s obličkami a nohami, ktoré mu lekári navrhovali amputovať. Počas toľkých rokov, keď starca zápasil doslova so smrťou, však nikdy neprerušil službu pastiera a vždy sa venoval veľkému zástupu veriacych. V roku 1992 bol otec Eumenios za svoju službu Cirkvi vyznamenaný hodnosťou archimandritu. V roku 1999 bol starec hospitalizovaný a 23. mája odovzdal svoju dušu do rúk Božích. Telo blaženého starca bolo pochované v jeho rodnej dedine Ethia. A aj dnes koná Pán skrze modlitby a príhovory blaženého starca Eumenia mnoho zázrakov uzdravenia a duchovnej útechy pre chorých a trpiacich, ktorí za ním prichádzajú. 31. mája 2021 bolo Posvätnou synodou Krétskej pravoslávnej Cirkvi prijaté rozhodnutie o kanonizácii starca. Deň pamiatky ctihodného starca Eumenia bol stanovený na 23. mája, v deň jeho zosnutia.

Zuzana Sadilková

Zdroj a foto: zivotysvatych.blogspot.com

PRÍBEH ZO ŽIVOTA

Drahí priatelia, chceme sa s Vami podeliť o krásnu osobnú skúsenosť veriaceho človeka, ktorú zverejnil na svojom internetovom profile. S jeho súhlasom zdieľame tieto riadky:

Asi tak 6 rokov dozadu som bol s priateľmi na púti vo veľkej pravoslávnej svätyni, kláštore - Počajvskej lavre na západnej Ukrajine. Bola večerná bohoslužba v hlavnom chráme kláštora. Všade bolo naozaj veľmi veľa ľudí. V Počajeve je vlastne takmer vždy veľa pútnikov. Všetkých to ťahá k Božej prítomnosti na tomto výnimočnom mieste. Boli tam veriaci z celej Ukrajiny, aj z iných pravoslávnych krajín - Srbi, Moldavci, Rumuni a medzi nimi aj my, pár Slovákov. Snažil som sa sústrediť čo najlepšie na bohoslužbu, ale ako to už býva, občas mi uleteli myšlienky, potom som zas pozoroval iných ľudí v mojom okolí. Všimol som si jednu ženu, ktorá tam bola aj so svojím chorým synom. Bolo vidno, ako netrpí iba jej syn, ale aj ona. Modlila sa, plakala, prosila. V jeden moment prišiel ku nej, ani neviem odkiaľ, jeden staručký mních (či bol priamo z lavry neviem). Chvíľku jej niečo hovoril a z vrecka vytiahol jablko, ktoré podal jej synovi. Žena, evidentne utešená jeho slovami a veľmi vďačná za toto obyčajné jablko sa mu hlboko uklonila, chcela mu pobožkať ruku na znak vďaky, no mních ruku odtiahol a iba ju jemne pohladil po ramene a vrátil sa niekde na svoje pôvodné miesto. Zanechalo to vo mne silný dojem. Pocítil som Evanjelium v praxi.

... čas plynul ďalej, bežný život. Natrafil som neskôr na jeden snímok o bulharskom starčekovi (vlastným menom Dobri Dobrev), ktorého prezývali dedko Dobri. Ukazovali jeho nevšedný život a jeho lásku k Bohu a ľuďom. Vo svojej vysokej starobe spával na zemi, jedol väčšinou iba chlieb, žobral peniaze, ktoré však všetky dával ako dar kláštorom a chrámom v okolí Sofie. Len na katedrálnej chrám svätého Alexandra Nevského dal približne 30 tisíc € (!!!!). V tom rozhovore s ním mi zarezonovala jedna jeho myšlienka - „Najväčšia vec v živote každého človeka je milosť (zamilovanie sa nad inými), pretože BOH JE MILOŠŤ (MILOSTIŇA)“. A vtedy som si okamžite spomenul na Počajeve, večernú službu, mnícha, ženu a ... jablko. Jablko ako prejav milosti. Slová dedka Dobrego sa mi spolu so situáciou vryli do srdca a pamäti tak silno, že mi tam ostanú do konca môjho pozemského života.

Nachádzame sa v období duchovnej jari, kedy sa snažíme ešte viac žiť podľa Evanjelia. A milosť, ktorú dávame aj dostávame je jedným z prostriedkov, ako si uvedomiť svoju ničotu a hriechnosť, ako sa prebrať zo svojho hriechného sna. Lebo milosť je láska, milosť je odpustenie, milosť je pochopenie, milosť je utešenie toho druhého. Drahí priatelia, želim vám všetkým v tomto svätom období, aby sme aj my mali čo najviac takýchto „jablák“ pre našich známych, pre najbližších, pre kolegov, ale najmä pre tých, ktorí nám ublížili/ubližujú. Tak ako nám Christos donekonečna odpúšťa a podáva jablko pokánia a Jeho milosti, tak aj my musíme nasledovať Jeho príklad a byť milostiví v mnohých podobách. Želám všetkým veľa síl v tomto krásnom období, na ktorého konci je tá najväčšia Milosť - Christovo Vzkriesenie a s ním aj to naše.

KOKOSOVÁ TORTA

Ingrediencie na cesto: 60 dkg polohrubá múka, ½ KL sódy BB, 1 PDP, 1 vanilka, 4 PL kakaa, 4 PL kokosu, 10 dkg kryštálového cukru, 2, 5 dl oleja, voda

Ingrediencie na plnku: 2 kokosové pudinky, 1 kokosové mlieko, 15 dkg kryštálového cukru, ovocný džem, 5 PL rumu, 5 PL ovocný sirup

Postup: V miske zmiešame suché ingrediencie, pridáme olej a prilievame letnú vodu do konzistencie piškótového cesta. Pripravenú zmes vylejeme do vymastenej tortovej formy priemer 30 cm a pečieme na 200°C približne 25 minút. Upečené cesto necháme vychladnúť.

Kokosové pudinky uvaríme podľa návodu s kokosovým mliekom. Do letného pudingu zamiešame 1 PL rastlinného tuku (Palmarin). Necháme vychladnúť a do dobre vychladnutého pudingu zamiešame 10 dkg Palmarinu a šľahačom vyšľaháme do peny. Vychladnuté cesto vyberieme z formy, vrch zrežeme a rozmrvíme (cca 1 cm). Spodné cesto dáme znova do formy, polejeme rumom a ovocným sirupom, natrieme džemom, pudingovou zmesou a posypeme rozmrveným cestom. Necháme stuhnúť v chladničke.

SÓJOVÉ REZANČEKY NA SPÔSOB „KATOV ŠLAH“ S RYŽOVÝMI REZANCAMI

Ingrediencie: sójové rezančky, sójová a worcestrová omáčka, cesnak, cibuľa, vegeta, čierne korenie, bazalka, šampiňóny, kukurica, kápi, kyslé uhorky, kečup, olej, feferónky, ryžové rezance

Postup: Uvarené sójové rezance podľa návodu večer naložíme do marinády /sójová a worcestrová omáčka, pretlačený cesnak, vegeta, čierne korenie, bazalka/. Nasledujúci deň na rozpálenom oleji najprv orestujeme cibuľu, potom pridáme aj rezančky, šampiňóny, kukuricu, kápiu a kyslé uhorky. Necháme chvíľu podušiť a zalejeme vývarom z rezancov. Nakoniec pridáme kečup, /môže byť aj pretlak/ worcester a trochu cukru. Kto má rád, môže si pridať aj feferónky. Podávame s ryžovými rezancami alebo cestovinami, ryžou, zemiakmi.

Zuzana Sadilková

Foto: súkromný archív

† ИСТИНА

OBSAH

Christos voskresel!.....	3
Akcie BPM.....	4
Cirkevné dejiny.....	6
Liturgické okienko.....	8
Pravoslávna duchovnosť.....	10
Ovečka.....	12
Monastiere.....	16
Výzva.....	19
Rozhovor.....	20
Poučenia svätých.....	25
Pravoslávie vo svete.....	26
Novodobí svätí.....	30
Príbeh zo života.....	32
Recepty.....	33

Obálka:

Cesta ku krížu na Krestopoklonnú nedeľu

Strana 2:

Pascha Christova

Strana 35:

Pozvánka na veselicu

Obálka:

Pozvánka na Deň detí

Dátum vydania: apríl 2024

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS

Ročník XIX/2024. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: clanky.istina@gmail.com

web: <https://bpmorthodox.sk/istina/>
Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci. Cirkevne schválené.

Šéfredaktor: Tatiana Vasiliou Mihaličová - dočasne poverená funkciou

Redakčná rada: Ivana Bilá, Peter Bobak, Jana Gubová, Daniel Havaj, Eva Kahancová, Nikola Kahancová, Jana Kapraľová, Eva Poperníková, Zuzana Sadilková, Veronika Skysľaková, jerej Miloš Nikifor Surma, Juraj Varecha, Tatiana Vasiliou Mihaličová

Korektúra: Zuzana Sadilková

Grafická a technická úprava: Jaroslav Smoleň, jerej Miroslav Guba

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Objednávky na odber:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS

Redakcia časopisu ISTINA

Bayerova 8, 080 01 Prešov

E-mail: bpmslovensko@gmail.com

Cena za kus 0,60€. Ročný príspevok 7,20€ + poštovné na rok podľa počtu predplatných kusov (pre odberateľov zo Slovenska):

1 - 2 ks = 13 eur

3 - 10 ks = 16 eur

11 - 20 ks = 26 eur

21 - 40 ks = 36 eur

IBAN (Fio banka):

SK1983300000002502282852

Pravoslávna Cirkevná Obec Soboš

Vás srdečne pozýva na

Sobošsku veselicu

S malými mládežníkmi

Kedy? 25.mája.2024, o 13:00 hod.

+ *tombola*

Kde? kultúrny dom v Okružlom

V cene:

polievka, 2x hlavné jedlo,

káva, zákusky, nealko

Dospelý: 26

Dieťa: 13

Do tanca nám zahrá

Fabrici Folk Production

Prihlášky Renáta Gulová

t.č. 0908330991

